

Р Е Ш Е Н И Е

№ 185

гр. София, 07 февруари 2019 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, Трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесет и трети октомври две хиляди и осемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЛАДА ПАУНОВА

ЧЛЕНОВЕ: МИЛЕНА ПАНЕВА

КРАСИМИРА МЕДАРОВА

при участието на секретаря Невена Пелова
и в присъствието на прокурора от ВКП А. ЛАКОВ
като изслуша докладваното от съдия ПАУНОВА наказателно дело №956/2018г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалби от защитника на подсъдимия В. Т. Т. – адв. Н., от частния обвинител и граждански ищец Н. С. чрез повереника й – адв. Е. и от частните обвинители и граждански ищци Н. К. и Т. К. чрез повереника им – адв. Й., срещу решение № 268 от 28.06.2018г. по внохд № 506/2018г. по описа на Софийски апелативен съд, НО, втори състав.

С присъда № 281 от 16.11.2017г., постановена по нохд № 793/2013г. по описа на Софийски градски съд, подсъдимият В. Т. Т. е признат за виновен в това, че на 16.11.2009г., около 20.00ч., на плаваща база „име“ във водите на язовир /име/, местност „име“, землище на [населено място], е придобил огнестрелно оръжие боен пистолет марка „марка“, /модел/, кал. 9x19, с фабричен № /номер/ и боеприпаси – 30 броя патрони „марка“, намиращи се в два пълнителя за пистолета, собственост на М. Т. К., като ги е отнел без съгласието на собственика и държал без да има за това надлежно разрешение, до около 22,30ч., поради което и на основание чл. 339, ал. 1, предл. 1 и 2 от НК и чл. 54 от НК е осъден на лишаване от свобода за срок от две години.

Подсъдимият В. Т. Т. е признат за виновен и в това, че на 16.11.2009г. около 20.30 ч., на плаваща база „име“ във водите на язовир /име/, местност „име“, землище на [населено място], /област/, чрез използване на огнестрелно оръжие - боен пистолет марка „марка“, /модел/, кал.9x19, с фабричен /№ /, собственост на М. К., чрез възпроизвеждане на два броя изстрели в областта на главата на М. Т. К. и чрез възпроизвеждане на два броя изстрели в областта на главата на Б. Л. С., умишлено умъртвил повече от едно лице, поради което и на основание чл. 116, ал. 1, т. 4, предл. 3, вр. чл. 115 от НК и чл. 54 от НК е осъден на двайсет години лишаване от свобода, като е признат за невинен и оправдан за това да е извършил убийството предумишлено - за квалификацията по т. 9 на чл. 116, ал. 1 от НК.

Подсъдимият В. Т. Т. е признат за виновен и в това, че на 16.11.2009г., около 21.30 ч., в местността „име“, землище на [населено място], противозаконно е повредил чужда движима вещ – лек автомобил, марка „марка“, /модел/, с /рег. Номер /, собственост на [фирма], срязвайки четирите гуми на автомобила с носен от него нож, причинявайки щета на обща стойност 1736.00лв., като деянието е извършено от лице по чл. 142, ал. 2, т. 6,

предл. 2 от НК - служител в организация [фирма], която извършва охранителна дейност, поради което и на основание чл. 216, ал. 5, предл. 3, вр. ал. 1 от НК и чл. 54 от НК е осъден на лишаване от свобода за срок от две години.

Същият подсъдим е признат за виновен и в това, че на 16.11.2009г., около 21.30 ч., в местността „име“, землище на [населено място], противозаконно е отнел чуждо моторно превозно средство - лек автомобил, марка „марка“, /модел/, с /рег. номер/, собственост на П. И. К., от владението на Б. Л. С., без негово съгласие, с намерение противозаконно да го ползва, като деянието е извършено в пияно състояние, последвала е повреда на превозното средство и са нанесени щети на стойност 1035,86лв., превозното средство е било оставено без надзор и деянието е извършено от лице по чл. 142, ал. 2, т. 6, предл. 2 от НК, поради което и на основание чл. 346, ал. 2, т. 2, предл. 1 и 2, ал. 6, предл. 1, вр. ал. 1 от НК и чл. 54 от НК е осъден на лишаване от свобода за срок от три години.

На основание чл. 23, ал. 1 от НК е определено едно общо най-тежко наказание измежду наложените на подсъдимия, а именно – 20 години лишаване от свобода, като на основание чл. 24 от НК то е увеличено с 5 години. Така определеното наказание е постановено да бъде изтърпяно при първоначален строг режим.

С присъдата подсъдимият Т. е осъден да заплати на всеки от гражданските ищци – Н. Б. С., Н. Г. К. и Т. М. К. - сумата от по 150 000лв. - обезщетение за неимуществени вреди от деянието по чл. 116 от НК, ведно със законната лихва, считано от 16.11.2009г. до окончателното изплащане, като исковете на Н. К. и Т. К. са отхвърлени в останалата им част до пълния предявен размер от 200 000лв.

Първоинстанционната присъда е била проверена по реда на въззивното производство по жалби както от подсъдимия, така и от гражданските ищци и частни обвинители. С решение № 268 от 28.06.2018г. по внохд № 506/2018г. по описа на Софийски апелативен съд присъда от 16.11.2017г., постановена по нохд № 793/13г. по описа на Софийски градски съд, 19 състав, е била изменена в санкционната ѝ част, като е намалено наложеното на подсъдимия В. Т. Т. наказание за престъпление по чл. 339, ал. 1, предл. 1 и предл. 2 от НК на една година лишаване от свобода; намалено е наложеното на подсъдимия наказание за престъпление по чл. 216, ал. 5, предл. 3, вр. ал. 1 от НК на шест месеца лишаване от свобода; намалено е наложеното на подсъдимия наказание за престъпление по чл. 346, ал. 2, т. 2, предл. 1, т. 1, предл. 1 и 2, ал. 6, предл. 1, вр. с чл. 346, ал. 1 от НК на две години лишаване от свобода; намалено е увеличението по реда на чл. 24 от НК от пет на две години и размера на увеличеното общо най-тежко наказание на двайсет и две години. Присъдата е потвърдена в останалите ѝ части.

В касационната жалба, подадена от защитника на подс. В. Т. – адв. Н., се оспорва въззивното решение в частта му, с която е потвърдена първоинстанционната присъда. Релевира се касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК, като се твърди, че въззивният съд е потвърдил съдебен акт, постановен при допуснато съществено процесуално нарушение. Това нарушение защитникът аргументира с отказа на първоинстанционния съд да проведе съкратено съдебно следствие, като излага съображения за неправилност на този отказ. Прави се и оплакване за явна несправедливост на наложеното на подс. Т. наказание – касационно основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 от НПК. Аргументацията е свързана с неотчитане на смекчаващи отговорността обстоятелства, свързани с личността на подсъдимия и подценяване на тези обстоятелства. Възражава се срещу отказа на съда да определи наказанието в хипотезата на чл. 58а, вр. чл. 55 от НК. Подчертава се, че производството е протекло извън разумния срок по смисъла на чл. 6 от ЕКПЧ и на това основание наказателно правното положение на подсъдимия е следвало за бъде смекчено. В условията на алтернативност се правят искания – за отмяна на атакуваното въззивно решение и връщане на делото на друг състав на първоинстанционния съд; за отмяна на съдебния акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд; за изменение на решението на САС с

намаляване на наложеното на подсъдимия наказание, както и на размера на присъдението обезщетения за причинени неимуществени вреди.

С касационната жалба на гражданския ищец и частен обвинител Н. С., подадена чрез повереника ѝ – адв. Е., се оспорва въззивното решение в частта му, в която е прието, че не е налице квалифициращото обстоятелство по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК и в частта относно вида на потвърденото наказание двадесет години лишаване от свобода за престъплението по чл. 116, ал. 1 т. 4, пр. 3, вр. чл. 115 от НК. Твърди се неправилно приложение на материалния закон – касационно основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК, във връзка с потвърждаване на частичното оправдаване на подс. Т. по квалифициращото обстоятелство за предумишлено убийство. Това оплакване се аргументира с установени по делото обстоятелства, които неправилно според касатора са били отхвърлени от въззивния съд. Второто оплакване в касационната жалба е за явна несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание за престъплението по чл. 116, ал. 1 т. 4, пр. 3, вр. чл. 115 от НК. Излагат се доводи, че наказанието доживотен затвор без замяна в най-пълна степен би съответствало на обстоятелствата, влияещи върху отговорността на подс. Т. и на целите на специалната и генералната превенция. Искането, което се прави в съответствие с направените оплаквания, е за отмяна на атакувания съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивната инстанция.

С касационната жалба на частните обвинители и граждански ищци Н. К. и Т. К., подадена чрез повереника им – адв. Е. Й., се оспорва въззивното решение в частите му относно оправдаването на подсъдимия по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК и относно отказа да бъде увеличено наложеното наказание. Твърдят се допуснати процесуални нарушения във връзка с анализа на доказателствата по отношение на потвърдената оправдателна част, довели до неправилно приложение на материалния закон.

В съдебното заседание пред касационната инстанция упълномощеният защитник на подс. В. Т. – адв. С. Н., поддържа касационната жалба съобразно съображенията, изложени в нея. Моли жалбите на гражданските ищци и частни обвинители да бъдат оставени без уважение.

Повереникът на гражданските ищци и частни обвинители Н. К. и Т. К. – адв. Е. Й., пледира за оставяне без уважение на жалбата на подсъдимия, като излага доводи за неоснователност на направените в нея оплаквания. В пренията и в представена писмена защита излага съображения в подкрепа на оплакването за допуснато нарушение на материалния закон с приемането от решаващите съдилища, че липсва предумисъл.

Адв. К. Е. в качеството си на повереник на гражданския ищец и частен обвинител Н. С. поддържа подадената касационна жалба по съображенията и съобразно исканията, изложени в нея. Намира жалбата на подсъдимия за неоснователна.

Представителят на ВКП изразява становище за неоснователност на жалбите и моли решението на САС да бъде оставено в сила.

Подсъдимият В. Т. моли за снизхождение и изразява съжаление за извършеното.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и провери обжалвания съдебен акт в пределите на правомощията си по чл. 347, ал. 1 от НПК, за да се произнесе, взе предвид следното:

Извършената от ВКС проверка за наличието на релевираните и в трите жалби касационни основания сочи на извод за тяхната НЕОСНОВАТЕЛНОСТ.

Касационните жалбоподатели са направили пред въззивния съд идентични оплаквания като тези, обективирани в жалбите им пред ВКС. Въззивният съд е дал законосъобразен и мотивиран отговор на техните възражения и касационната инстанция не намира основания да не сподели изложените от състава на САС съображения.

По оплакванията за допуснато съществено нарушение на процесуалните правила, направено в касационната жалба от защитника на подс. Т..

То се аргументира с недопускане на съкратено съдебно следствие по чл. 371, т. 2 от НПК

от първоинстанционния съд, като се претендира, че това процесуално нарушение е довело до ограничаване правото на защита на подсъдимия. На това оплакване въззивният съд е отговорил правилно, като мотивите за това са пространни – стр. 4 – 6 от атакуваното решение - и те не могат да бъдат подложени на критика.

Поддържаната от касатора позиция изисква касационната инстанция да изрази становище по оплакването, макар че законосъобразните съображения на въззивния съд по отношение на него са достатъчно аргументирани и не е необходимо да бъдат преповтаряни. В принципен план се поставя въпросът дали недопускането на съкратено съдебно следствие при признаване на фактите по обвинителния акт от подсъдимия съставлява процесуално нарушение. Отговорът на този въпрос изисква съобразяване на същността на процесуалния институт на съкратено съдебно следствие по чл. 371, т. 2 от НПК. За законосъобразното провеждане на обсъжданата процедура е необходимо да са осъществени няколко условия – подсъдимият чрез свободно волеизявление да признае фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт; самопризнанието му да е съчетано със съгласието му да не се събират доказателства за признатите факти; самопризнанието да се подкрепя от събраните на досъдебното производство доказателства. Липсата на което и да било от тези условия би довела до незаконосъобразна процедура, ако е допуснато и проведено съкратено съдебно следствие с признание на фактите, като в този случай нарушението следва да се прецени като съществено и да обоснове отмяна на постановения съдебен акт. И обратно, ако са били налице посочените условия, но съдът неправилно е отказал да проведе диференцирана процедура, това може да се оцени като процесуално нарушение, но то няма за последица отмяна на постановения акт и в този смисъл са съображенията в т. 9 на Тълкувателно решение № 1/2009г. на ВКС. Поради това, нарушението не може да бъде преценено като съществено и ограничаващо правото на защита на подсъдимото лице, защото проведеното съдебно следствие по общия ред създава необходимите гаранции за установяване на обективната истина по делото, като пълноценно се осъществяват принципите на състезателност и равенство на оръжията при събирането и проверката на доказателствата. Следователно, неоснователният отказ делото да протече по реда на съкратено съдебно следствие по чл. 371, т. 2 от НПК, макар и да е нарушение на процесуалните правила, то не може да се прецени като съществено, защото не рефлектира непоправимо върху процесуалните права на страните, като единствена последица от това нарушение е визираната в т. 9 на ТР № 1/2009г. на ОСНК на ВКС. В допълнение към тези разсъждения е необходимо да се посочи, че за подсъдимия е налице не право, а правна възможност да поиска делото да протече по реда на обсъжданата диференцирана процедура, като за нейното законосъобразно провеждане е необходимо не само изявлението на подсъдимото лице за признаване на фактите по обвинението, но и преценката на решаващия орган за доказателствена подкрепеност на тези факти.

Изводът за липса на нарушение на процесуалните правила правилно е изведен от въззивния съд въз основа на проследяване на хронологията на разглеждането на настоящето производство. След внасяне на обвинителен акт образуваното производство по нохд № 5363/2010г. на СГС, 5 състав, се е развило по реда на съкратено съдебно следствие по чл. 372, ал. 4 от НПК. При въззивната проверка на постановената присъда с решение по внохд № 312/2002г. на САС е прието, че при постановяването ѝ е допуснато съществено процесуално нарушение, изразяващо се в неправилна преценка от първостепенния съд на една от предпоставките за провеждане на съкратено съдебно следствие, а именно – липсвала е подкрепеност, макар и частично, на признатите факти от доказателствата на досъдебното производство. След отмяната на първоинстанционната присъда делото е било върнато за ново разглеждане от друг състав на СГС, като съдебното производство по образуваното нохд № 3731/2012г. е било прекратено по реда на чл. 288, ал. 1 от НПК и делото е било върнато на прокурора за отстраняване на недостатъци в

обвинителния акт. След връщането на делото на досъдебното производство не са събрани доказателства и прокурорът е внесъл коригиран обвинителен акт, по който е образувано нохд № 793/2013г. Производството по него е започнало по общия ред, като след отвод на съдията-докладчик съдебното следствие е започнало отначало пред друг състав.

При описаното развитие на производството, като се съобразят изложените принципни съображения касателно същността на обсъжданата диференцирана процедура, се налага извод, че с отказа на решаващия първоинстанционен съдебен състав да допусне съкратено съдебно следствие по реда на чл. 372, ал. 4, вр. чл. 371, т. 2 от НПК, не е допуснато процесуално нарушение. С въззивното решение по внохд № 312/2012г. на САС отмяната на постановената след проведено съкратено съдебно следствие присъда е прогласена поради допуснато процесуално нарушение, изразило се в липса на една от задължителните предпоставки за допускане на диференцирана процедура. Макар след отмяна на присъдата и връщане на делото да е внесен нов обвинителен акт, доколкото на досъдебното производство не са събрани доказателства, първоинстанционният съд е бил обвързан от основанието за отмяна на първата присъда и е следвало да проведе съдебно следствие по общия ред. В този смисъл доводите на въззивния съд, подкрепящи законосъобразността на отказа на първоинстанционния съдебен състав да разгледа делото по реда на диференцирана процедура, са правилни и се споделят от касационния съд. Лишено от основание е оплакването в касационната жалба, че съставът на САС само е преповторил съображенията на първия съд – напротив, въззивният съд е изложил дължимите съобразно изискването на чл. 339, ал. 2 от НПК съображения защо не приема доводите в сезиращата го жалба. В допълнение към изложените в атакуваното въззивно решение съображения следва да се посочи, че макар първостепенният съд да е допуснал предварително изслушване на страните и да е разяснил последиците от развитие на производството по реда на диференцирана процедура, това изслушване не го е обвързвало непременно с решение за разглеждане на делото в процедура на съкратено съдебно следствие, защото заявените от страните позиции /и в частност тази на подсъдимия по чл. 371, т. 2 от НПК/ нямат задължителна обвързваща сила за съда, а той дължи преценка за наличието на законоустановените предпоставки за преминаване към съответната диференцирана процедура. В настоящето производство първостепенният съд правилно е приел, че не са налице основания за допускане на съкратено съдебно следствие с признаване на фактите от подсъдимия, съобразявайки отменителното решение на въззивната инстанция, която е приела незаконосъобразност на провеждането на тази диференцирана процедура. Аргументирано е бил отхвърлен от въззивния съд довода на защитника на подсъдимия, че при провеждане на диференцирана процедура с признаване на фактите съдът може да постанови оправдателна присъда, но не и да лиши подсъдимия от законово установената възможност делото да бъде разгледано по реда на съкратено съдебно следствие, свързан с налагане на по-леко наказание на подсъдимия. Както вече беше посочено, процесуалната позиция на подсъдимия да признае фактите, описани в обвинителния акт и обосноваващи предпоставките за ангажиране на наказателната му отговорност за осъществяване на конкретен престъпен състав, няма за задължителна последица разглеждане на делото по реда на съкратено съдебно следствие, а е необходимо към това волеизявление да се надгради преценката на решаващия съд за доказателствена подкрепеност на направеното признание на фактите. Ако такава преценка не се обосновава от събраните на досъдебното производство доказателствени материали, то не са налице предпоставките за разглеждане на делото по реда на чл. 372, ал. 4, вр. чл. 371, т. 2 от НПК. Няма съмнение, че и при провеждане на обсъжданата диференцирана процедура е възможно оправдаване на подсъдимото лице – ако описаните в обвинителния акт и признати от подсъдимия факти изобщо не осъществяват престъпен състав. Само че това положение би било налице само ако признатите фактически положения са подкрепени от събраните на досъдебното

производство доказателства, и правната оценка на тези факти сочи на липса на осъществен престъпен състав. Изискването за подкрепеност на направеното от подсъдимото лице признание на фактите по обвинението е условие, без което не може да се проведе законосъобразно съкратено съдебно следствие по чл. 371, т. 2 от НПК и тази процедура е недопустима, ако даже и част от обвинителните факти са доказателствено необезпечени. Ако събраните на досъдебното производство доказателствени материали са противоречиви или не подкрепят изложената фактология, макар и само в определена част, е налице пречка за провеждане на диференцирана процедура.

В рамките на такава процедура оправдаването на подсъдимия е възможно при несъставомерност на описаната в обвинителния акт, призната от подсъдимия и доказателствено подкрепена фактология. Оправдаване обаче е невъзможно, ако признатите факти не се подкрепят от доказателствата, събрани на досъдебното производство, защото липсата на доказателствена обезпеченост на признатата обвинителна фактология е процесуална пречка за провеждане на съкратено съдебно следствие в хипотезата на чл. 371, т. 2 от НПК, а оправдаването на подсъдимия в тази процедура е невъзможно поради недоказаност, а само поради несъставомерност на признатите и доказани факти.

Изложените съображения сочат на неоснователност на направеното от защитника на подсъдимия оплакване за допуснато съществено процесуално нарушение с отказа на първоинстанционния съд да проведе съкратено съдебно следствие. Предпоставките за провеждане на тази диференцирана процедура изначално не са били налице, така че съображенията в жалбата досежно неправилна преценка на решаващите съдилища дали е било започнало съдебно следствие и дали правилно са били приложени указанията, дадени в т. 3 на ТР № 1/2009г. на ОСНК, са без значение. Не са налице основания за отмяна на атакувания съдебен акт поради допуснато съществено процесуално нарушение и връщане на делото за ново разглеждане както на първоинстанционния, така и на въззивния съд. Само за пълнота следва да се отбележи, че даже и да е констатиран неправилен отказ да се проведе съкратено съдебно следствие, то това няма за последица отмяна на съдебния акт и връщане на делото за ново разглеждане. Доколкото обаче законосъобразно е отказано провеждане на диференцирана процедура по реда на чл. 372, ал. 4, вр. чл. 371, т. 2 от НПК, то не са налице и предпоставките за прилагане на указанията, дадени в т. 9 на ТР № 1/2009г. на ОСНК на ВКС.

По оплакванията в касационните жалби на частните обвинители и граждански ищци Н. С., Н. К., Т. К., за неправилно оправдаване на подс. Т. по квалифициращото обстоятелство по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК.

Това възражение също е било предмет на обсъждане от въззивния съд и е намерило правилен и законосъобразен отговор в мотивите на атакуваното решение, като касационният състав изцяло се съгласява с изложените доводи.

Преди всичко следва да се отбележи преценката на касационния съд за неоснователност на оплакването в жалбата, изготвена от адв. Й. като повереник на частните обвинители и граждански ищци К., за това, че оправдаването по посоченото по-горе квалифициращо обстоятелство е резултат от необсъждането на доказателствата. Това възражение е без основание, тъй като въззивният съд е обективирал в решението си задълбочен анализ на всички доказателствени източници, като не се набеязват пороци при формиране на вътрешното му убеждение по отношение на възприемането като доказани на фактите, свързани с осъществяване от подс. Т. на престъпното лишаване от живот на две лица.

В двете жалби от частното обвинение се поставя въпросът за правилното приложение на материалния закон при установените фактически положения. За преценка на доводите, заявени в подкрепа на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК, следва да се съобразят установените положения в доктрината и съдебната практика за това, кога деянието осъществява квалифицирания състав по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК.

По-тежката квалификация на убийство по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК – извършено предумишлено, разкрива особености от субективна страна. То се отличава по състоянието на дееца в момента на вземане на решението, като за да се направи извод за наличието на тази квалификация, е необходимо да се установи, че деецът е осъществил убийството по предварително решение, взето в сравнително спокойно състояние, при обсъждане на мотивите за и против осъществяването му. Според съдебната практика, за наличието на предумисъл може да се съди по предварително изработения план, по начина, по който жертвата се преследва, по предварителното набавяне на средствата и др. Необходимо е да се установят такива фактически обстоятелства, които да сочат на предварителна подготовка, на старателно обмисляне от дееца на съображенията за и против извършване на убийството.

Приетите за установени факти включват това, че след пристигане на плаващата база на язовир /име/. подс. Т., заедно със свидетелите П. и Б. предприели разходка с лодка по язовира, като подсъдимият проявил любопитство как се управлява лодката и я управлявал известно време; че по време на разговорите на верандата, докато пиели алкохол и хапвали подс. Т. заявил желание да ходят на лов за лисици, което било във връзка със споделеното от свид. П. по-рано в хода на разговорите, че условията за лов в местността са добри; че подсъдимият поискал пистолет, но свид. К. заявил, че няма такъв; че подс. Т. решил да вземе пистолета на свид. К. и сторил това, като отишъл в стаята, в която свидетелят бил настанен и взел пистолет Г. заедно с патрони от нощното шкафче; че след връщането си на трапезата подсъдимият извадил пълнителя на пистолета и извадил от него два патрона, след което заредил пълнителя в пистолета, което било възприето от свид. Б.; че около 20,30 ч. докато седели на масата подс. Т. извадил пистолета и произвел две двойки изстрели към К. и С.; че подсъдимият не е познавал пострадалия С. преди отиването на базата. Така установените фактически положения са обосנוвали правилно заключение на въззивния съд за законосъобразност на оправдаването от първия съд на подсъдимия за това, да е извършил убийството на двете лица предумишлено. Наличието на предумисъл у подс. Т. не се установява по безспорен и несъмнен начин. Това е така, понеже въз основа на установените факти не може да се изведе несъмнен извод, че подсъдимият е взел решение за убийство на С. и К. преди отиването в базата на язовир /име/, нито пък е формирал решение за убийство на посочените две лица след обсъждане в спокойно състояние на мотивите за и против по време на пребиваването си на плаващата база. Предварителна подготовка и планиране на убийството може да се изведе само от обстоятелството за това, че подсъдимият целенасочено е взел пистолета на К. от нощното шкафче в стаята му, само че това действие, съчетано и с изваждане от пълнителя на два патрона, което е станало достояние на свид. Б. само по себе си не би могло да се идентифицира с предварителна целенасочена подготовка за убийство именно на двамата пострадали. Това е така и във връзка с липсата на мотив за лишаване от живот на С. и К., който да би могъл да бъде свързан с тези предварителни действия.

Фактическите обстоятелства, установени в настоящето производство, на които се позовава частното обвинение за оспорване на правилното приложение на материалния закон и за обосноваване на предумисъл са за това, че подс. Т. предварително се е снабдил с оръжието, скрил го е в дрехите си, че е заявил желание за „лов на лисици“, което в преносен аспект се идентифицира с лишаване от живот, както и във връзка с целенасоченото му поведение по прикриване на престъплението. Тези обстоятелства според касационния съдебен състав не са достатъчни да обосноват наличие на предумисъл у подсъдимия. Това е така, защото за наличието на това квалифициращо обстоятелство, при което решението за извършване на убийството е взето предварително, в сравнително спокойно състояние и при обсъждане на мотивите за и против, за разлика от извършване на убийството при внезапен умисъл, е необходимо положително установяване на фактически обстоятелства, недвусмислено обосноваващи предварително вземане на

решение за извършване на убийството от подсъдимия. В настоящия случай такива обстоятелства, обосноваващи категоричен извод за предварително взето осмислено решение от подс. Т. за извършване на убийство, не са налице. Не са установени фактически данни за формиране на такова решение у подсъдимия преди отиването на плаващата база, а след пребиваването му там единствено фактът на вземане без съгласието на пострадалия К. на огнестрелното му оръжие не може сам по себе си на обоснове предумисъл, при липса на други фактически данни за подготовка на убийство. Съобразно съдебната практика, указания за наличието на предумисъл са извършените от дееца подготвителни действия и начинът на изпълнението, свързан с изработване на план за извършване на убийството, избор на мястото, където ще може да се осъществи същото, набавяне на необходимите оръдия и други средства и т. н. /в този смисъл, решение № 26/1982г. на Второ Н.О. на ВКС, посочено от повереника адв. Й./. Само че в настоящия случай освен вземането на огнестрелното оръжие без съгласието на лицето, което го е държало на правно основание, като не са установени фактически данни за изработен план като резултат от предварително осмисляне на мотиви за и против, не е в състояние да обоснове предумисъл, а само умисъл за убийство. Правилно от въззивния съд са били интерпретирани обстоятелствата, свързани с предходното управление на лодката и с декларираното от подсъдимия желание за „лов на лисици“. Тези обстоятелства, разгледани в контекста на останалите доказателствени факти, не могат да обосноват извод за формирано у подсъдимия решение за убийство на двамата пострадали, защото разходката с лодка по язовира не е била иницизирана от подсъдимия, а „ловът на лисици“, за който е демонстрирал желание подс. Т., не може да бъде изваден от контекста на осъществените общи разговори, а още по-малко може да му се придаде символното съдържание, за което претендират касаторите. Последващото поведение на подс. Т. по целенасочено прикриване на извършеното престъпление, за което несъмнено са установени фактически данни – срязване на гумите на един от автомобилите, оттегляне с друго МПС, също не може да обоснове извод за предварително взето решение за убийство от страна на подсъдимото лице, защото става въпрос за действия, последващи извършване на деянието, които не могат да рефлектират на изводите за предварителна подготовка за неговото извършване.

В тази връзка, настоящият съдебен състав намира за неоснователни доводите в касационната жалба от повереника на частните обвинители и граждански ищци адв. Е., за наличие на вътрешно противоречие в мотивите на въззивния съд, който е приел, от една страна, че поведението на подсъдимия при извършване на убийството на двете лица е „непланирано и разкриващо елементи на хаотичност“, а от друга е посочил, че посткриминалното му поведение е било достатъчно подредено и координирано, с определена насоченост. Фактологически обоснован е изводът, че при извършване на убийството на двете лица не е имало основание да се приеме подсъдимият да е взел решение за извършването му предварително, в спокойно състояние, при обсъждане на мотивите за и против извършването му. В този смисъл и при липсата на установен мотив за извършване на престъплението, изводите на въззивния съд по отношение на характеризирането на поведението на подсъдимия Т. не са лишени от доказателствена опора. Поведението на подсъдимото лице след извършване на убийството, което е определено от въззивния съд като подредено и целенасочено, по никакъв начин не влиза в конфликт с изводите за липса на предумисъл, защото последващо поведение по бягство от местопрестъплението и скриване на следите не може да е единствен факт за обосноваване на субективното психическо отношение на дееца към извършеното. Освен това, изводите за подреденост и целенасоченост на действията на Т. след убийството са разгледани вече на друга плоскост – поведение след осъществяване на престъплението, което е било преценено във връзка със способността на подсъдимия да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си.

Предвид изложените съображения касационната инстанция намира за неоснователни оплакванията в касационните жалби от частните обвинители за неправилно приложение на материалния закон с оправдаването на подс. Т. по квалификацията деянието да е извършено предумишлено – по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НПК. В този смисъл и следва да се остави без уважение направеното искане за отмяна на атакувания съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

По оплакването в касационните жалби за явна несправедливост на наложеното на подс. Т. наказание.

Това оплакване и в трите касационни жалби на практика се прави във връзка само с наказанието за извършено престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, вр. чл. 115 от НК. По отношение на определените наказания за останалите престъпления, извършени от подсъдимия в съвкупност, както и по отношение на определеното общо наказание и неговото увеличаване по реда на чл. 24 от НК липсват доводи в жалбите. Само за пълнота следва да се отбележи преценката за неоснователност на твърдението в писмените бележки на адв. Й., че липсвали съображения на въззивния съд за намаляване на размера на наложените на подсъдимия наказания за престъпленията извън това по чл. 116, вр. чл. 115 от НК. За да намали размера на наказанията за извършените от Т. престъпления по чл. 339, ал. 1, по чл. 216, ал. 5, вр. ал. 1 и по чл. 346, ал. 2, вр. ал. 1 от НК, контролираният съд е изложил доводите си, свързани с обстоятелствата на преценката на обществената опасност на деянията и на дееца.

Твърденията в касационната жалба от защитника на подсъдимия за очевидна завишеност на наложеното на Т. наказание за извършеното престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, вр. чл. 115 от НК изцяло са лишени от основание. Преди всичко следва да се подчертае, че с отказа да допусне съкратено съдебно следствие с признание на фактите първостепенният съд не е допуснал процесуално нарушение, така че за въззивния съд не е била налице предпоставка за определяне на наказание на подс. Т. в хипотезата на чл. 58а от НК. По-нататък, като е намерено за законосъобразно определянето на наказание „лишаване от свобода“ измежду алтернативно предвидените в санкционната част на специалната норма на особената част от НК видове наказания, вярно са били преценени смекчаващите отговорността на подсъдимия обстоятелства. Така, данните за личността му преди деянието, семейното му положение и липсата на противообществени прояви и осъждания, наред с преценката за надхвърляне на разумния срок за провеждане на наказателното производство, правилно са били оценени от САС като обстоятелства, обосноваващи налагане на най-лекото по вид наказание от предвидените за извършеното престъпление. Верен е изводът на решаващият съд, че тези обстоятелства не следва допълнително да бъдат съобразявани в посока на определяне на по-нисък размер на наказанието лишаване от свобода, защото те вече са били съобразени при определяне на вида на наказанието, съответстващо на степента на обществената опасност на деянието и на дееца. Напълно без основание е претенцията за определяне на наказанието на подс. Т. в хипотезата на чл. 55 от НК, защото установените смекчаващи отговорността на подсъдимия обстоятелства не са изключителни или многобройни. Освен това, при индивидуализиране на вида на наказанието, което следва да бъде наложено, нарушаването на изискването за разумност на срока за провеждане на наказателното производство като част от общата справедливост на процеса, е било отчетено и признаването за това нарушение е свързано с компенсация във връзка с вида на наложеното на Т. наказание.

Оплакванията в касационните жалби от частните обвинители С., Н. К. и Т. К., обосноваващи явна несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание, са свързани с вида на определеното наказание. Доводите в касационните жалби от посочените страни също се възприемат като неоснователни от настоящата инстанция.

В принципен план следва да се посочи, че доживотният затвор, както и доживотният затвор без замяна се налагат при кумулативната даденост на две предпоставки:

извършеното престъпление да е изключително тежко и посочените в чл. 36 от НК цели на наказанието да не могат да се постигнат с налагането на по-леко по вид наказание /вж. Решение № 242 от 10.05.2011 г. на ВКС по н. д. № 1239/2011 г., III н. о/. Инстанциите по същество правилно са извършили преценката за това, че обстоятелствата, извън квалифициращите деянието, са свързани с преценката за изключителната му тежест. В този смисъл, причиненият тежък резултат сочи на висока степен на обществена опасност на деянието, но убийството на повече от едно лице е съставомерен признак, който не следва да се преценява допълнително при индивидуализацията на санкцията. Въззивният съд е отчел извън това други обстоятелства, завишаващи обществената опасност както на деянието, така и на дееца – безпричинно, хладнокръвно и жестоко убийство на двама млади хора. При все това тези обстоятелства правилно не са обосновавали определяне на най-тежкото по вид наказание по отношение на подс. Т.. Този извод се споделя от настоящата инстанция, понеже определянето на най-лекото по вид наказание измежду алтернативите, визирани в санкционната част на нормата на чл. 116, ал. 1 от НК, е било аргументирано и като компенсация за неразумно дългия срок на наказателното производство по отношение на подс. Т.. Всеки привлечен към наказателна отговорност има право на разглеждане на делото му в разумен срок, като това право е елемент от правото на справедлив процес по смисъла на чл. 6 от ЕКПЧ. Съдът по правата на човека е установил критерии, въз основа на които се преценява дали е спазено обсъжданото право и те включват няколко показатели – фактическа и правна сложност на производството, поведение на компетентните органи и поведение на страните в наказателното производство. Без съмнение, настоящето дело разкрива необходимост от обширна доказателствена дейност, свързана с установяване на релевантната фактология, но тези обстоятелства не оправдават продължителния срок на разглеждане на делото. За този срок – около девет години, не е налице причина и в поведението на подсъдимия. Не се констатира негово действие, насочени към забавяне на производството, доколкото той не е ставал причина за отлагане на делото. Без основание са доводите на повереника на частните обвинители К., че подсъдимият е злоупотребявал с процесуални права, защото упълномощаването на защитник по негов избор, след като в продължителен период е защитаван от служебно назначен, не съставлява злоупотреба, а е упражняване на процесуални права. Изложените съображения сочат, че законосъобразно от инстанционните съдилища при определяне на вида на наказанието, което да бъде наложено на подс. Т., е взето предвид обстоятелството на провеждане на наказателното производство извън рамките на разумния срок.

Освен това, правилно въззивният съд, при преценка на законосъобразността на изводите на първостепенния досежно справедливото по вид наказание, извън описаното обстоятелство е взел предвид смекчаващи вината обстоятелства. Принципно, преценката за вида наказание е свързана преди всичко с конкретното деяние, неговата тежест, степента на обществена опасност на самия извършител, както и задължителното обсъждане на чл. 36 от НК. В този смисъл, при преценката за вида на адекватното наказание за извършеното от подсъдимия престъпление в конкретния случай са взети предвид обстоятелствата, свързани с личността му. Без основание от поверениците се твърди липса на смекчаващи обстоятелства извън чистото съдебно минало на подс. Т.. Омаловажават се данните, характеризиращи личността му преди деянието, свързани със семейното му положение, трудовата му ангажираност, както и обстоятелството, че подсъдимият с обясненията си е допринесъл за разкриване на обективната истина.

Поради тези съображения касационният съд намира за неоснователно оплакването на частните обвинители чрез техните повереници за явна несправедливост на наложеното на подс. Т. наказание за извършеното престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, вр. чл. 115 от НК и свързаното с него искане за отмяна на съдебния акт в тази му част и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Предвид гореизложеното, настоящият съдебен състав не констатира нарушения при индивидуализацията на наказанията на подс. Т. за извършените престъпления, като крайната оценка на цялостната му престъпна дейност налага приложението на чл. 24 от НК с увеличаване на определеното общо наказание в размера, възприет от въззивния съд.

Липсва основание за ревизия на въззивния съдебен акт и в гражданско-осъдителната му част, респ. за намаляване размера на присъдените обезщетения за претърпените от гражданските ищци неимуществени вреди, доколкото не се констатира отклоняване от критериите за справедливост по чл. 52 от ЗЗД. Впрочем, искане за намаляване на размера на присъдените обезщетения се прави само декларативно в жалбата от защитника на подсъдимия без да се излагат каквито и да било конкретни съображения.

Предвид изложените съображения, настоящият касационен състав намери, че не са налице развите в трите жалби касационни основания, поради което въззивното решение следва да бъде оставено в сила.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, Върховният касационен съд, Трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 268 от 28.06.2018г., постановено по внохд № 506/2018г. по описа на Софийски апелативен съд, НО, втори състав.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.